

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

เรื่อง

เพลงพื้นบ้านภาคอีสาน

ครูผู้สอน ครูธีระพล แก้วคำจันทร์

ครูวรรณรี วุ่นนุรักษ์

คำไทยใช้ให้ถูก

๑.

ทศกัณฐ์

๒.

ทศกัณฐ์

คำไทยใช้ให้ถูก

ทศกัณฐ์

[ทศ-สะ-กัณ] หมายถึง

(น.) ผู้มีสิบคอ คือ ทำวราพณ์ในเรื่องรามเกียรติ์.

ทศกัณฐ์

ทบทวน

ความรู้เดิม

A large, dark, textured rock formation, possibly a natural rock shelter or cave entrance, is the central focus of the image. The rock has a rough, layered appearance with some green moss or lichen growing on its surface. It is surrounded by a dense thicket of bamboo and other tropical vegetation. The lighting is natural, suggesting a shaded forest environment.

อุทยานแห่งชาติภูแล้งคา จังหวัดนครพนม

พระธาตุพนม จ.นครพนม

วัดพระธาตุเรณู จ.นครพนม

สะพานมิตรภาพไทย-ลาว จ.นครพนม

ลักษณะบ้านของคนภาคอีสาน

คำถามจุดประกายความคิด

นักเรียนเคยฟังเพลงภาคอีสานหรือไม่
ลองยกตัวอย่าง

คำถามจุดประกายความคิด

เพลงกล่อมเด็กภาคอีสาน
ร้องอย่างไร

จุดประสงค์การเรียนรู้

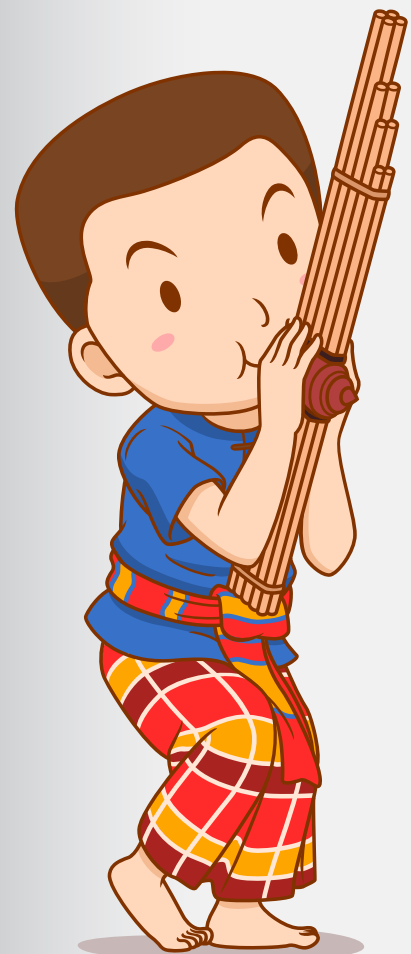
๑. บอกความหมายของคำภาษาถิ่นที่ปรากฏ
ในเพลงพื้นบ้านภาคอีสานได้
๒. ร้องเพลงพื้นบ้านภาคอีสานได้
๓. เห็นความสำคัญของเพลงพื้นบ้าน

เพิ่มเติม

ความรู้ใหม่

เพลงพื้นบ้าน

ภาคอีสาน

เพลงพื้นบ้านภาคอีสาน

ภาคอีสานเป็นแหล่งรวมกลุ่มชนที่มีวัฒนธรรมแตกต่างกันถึง ๓ กลุ่ม จึงมีเพลงพื้นบ้านแบ่งเป็น ๓ ประเภท ดังนี้

๑. เพลงพื้นบ้านกลุ่มวัฒนธรรมไทย - ลาว
๒. เพลงพื้นบ้านกลุ่มวัฒนธรรมเขมร - ส่วย (กูย)
๓. เพลงพื้นบ้านกลุ่มวัฒนธรรมไทยโคราช

๑) วัฒนธรรมไทย-ลาว

กลุ่มชนกลุ่มนี้ ได้แก่ ประชาชนในจังหวัด
หนองคาย อุดรธานี เลย สกลนคร นครพนม กาฬสินธุ์
มหาสารคาม ร้อยเอ็ด ขอนแก่น ชัยภูมิ มุกดาหาร
ยโสธร อุบลราชธานี บุรีรัมย์ และบางส่วนของจังหวัด
ศรีสะเกษ กลุ่มชนนี้ใช้ภาษาถิ่น คือ ภาษาอีสาน
เพลงพื้นบ้านของกลุ่มวัฒนธรรมไทย - ลาว
มี ๒ ประเภท คือ หมอลำ และเซิ้ง และมีหลายทำนอง
หรือหลาย “ลาย”

“หมอลำ”

“การเซ็งบงไฟ”

๒) วัฒนธรรมเขมร-ส่วย

เป็นกลุ่มประชาชนในจังหวัด **สุรินทร์ ศรีสะเกษ** และบางส่วนของจังหวัด **บุรีรัมย์** มีภาษาของตนเอง คือ ภาษาเขมร และภาษาส่วย (กวย) ซึ่งต่างไปจากภาษาถิ่นอื่น ๆ นอกจากนี้ ยังมีวัฒนธรรมเฉพาะถิ่น โดยเฉพาะเพลงพื้นบ้านที่เรียกว่า “**เจรียง**” ซึ่งแปลว่า ร้อง หรือขับลำ

“เจรียง” ศิลปะการร้องของอีสานใต้

ការបង្ហាញសិល្បៈប្រពៃណីខ្មែរក្នុងកម្រិត "ឧត្តមប្រសាទិស្ស" រាជធានីភ្នំពេញ

สื่อวีดิทัศน์นี้ใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

ขอขอบคุณสื่อวีดิทัศน์

เรื่อง เรือมเจริญงเบรินมิ่งสระเร็น

จัดทำโดย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

วันที่เผยแพร่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๒

ที่มา : https://www.youtube.com/watch?v=IBSUyUKV_ro

๓) วัฒนธรรมไทยโคราช

ประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา และบางส่วนของจังหวัดบุรีรัมย์ เพลงพื้นบ้านของชนกลุ่มนี้ คือ เพลงโคราช ปัจจุบันพัฒนาจากเพลงพื้นบ้านมาเป็น คณะหรือเป็นวง มีการฝึกหัดเป็นอาชีพ รับจ้างแสดงในงานบุญ งานมงคล งานแก้บนทำวสุรนาารี เนื้อร้องโต้ตอบระหว่างชาย - หญิง กลอนเพลงมีหลายแบบ เช่น เพลงคู่สอง เพลงคู่สี่ ใช้ปรบมือตอนจะลงเพลง แล้วร้อง “ไช ยะ”

เพลงกล่อมเด็กภาคอีสาน

ลักษณะเนื้อหาของเพลงกล่อมเด็กภาคอีสานโดยทั่วไปมีเนื้อร้องคล้ายบทร้อยกรอง แต่ถ้อยคำแสดงถึงลักษณะของท้องถิ่น เช่นเดียวกับเพลงกล่อมเด็กของท้องถิ่นอื่น ๆ เพลงกล่อมเด็กอีสานมักจะเริ่มต้นวรรคแรก ด้วยคำว่า **“นอนสาหล่าหลับตาแม่สิก้อม”** **“นอนชะเต้อหล่า นอนสา แม่สิก้อม”**

ฝึกเรื่อง

ทำนองเพื่อนบ้าน

เพลงกล่อมเด็ก

(ขึ้นเพลง) เอ้อ เอ้อ เออ เอ้อ เอ้อ เอ้อ เออ...

นอนเตื่อหล่า...หลับตาแม่สิกล่อม

เจ้าบ่นอนบ่ให้กินกล้วย

แม่ไปห่วยหาสอนปลาชิว

เก็บผักตี้วมาใส่แกงเห็ด

ไปใส่เบ็ดเอาปลาชื้อใหญ่

อย่าฮ้องให้แมวโพงสิจกตา

เจ้านอนสาแมวโพงจกห้า

เจ้านอนค้ำแมวโพงจกกัน

นอนสาหล่า

ติ๊งติ๊งติ๊งติ๊งติ๊งติ๊งติ๊ง...

สิงลูกแก้วนอนน่านำพ่อ

สิงลูกแก้วกินแล้วจั่งนอน

ติ๊งติ๊งติ๊งติ๊งติ๊งติ๊งติ๊ง...

สิงตกสว่างทางชั้นกิ่งติ๊ง

ตกกันคุดอย่าซีกกลางคืน

ซีกกลางคืนย่านเลื่อมมาพ่อ

ซี้มือเข้าย่านผีเป่ามาเห็น

ยามกลางเว็นจั่งซี้จั่งเยี้ยว

เอ้อ เอ้อ เออ เอ้อ เอ้อ เอ้อ เออ...

นอนสาหล่า..หลับตาแม่สิกล่อม...

นอนสาหล่า

ของขวัญจากครู

ให้หนูคนเก่ง

ของฝากจากครูให้หนูคนเก่ง

บทบาทครูปลายทาง

๑. ครูแจกใบงานที่ ๒ เรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคอีสาน
๒. ครูอธิบายขั้นตอนการทำกิจกรรมการเขียนแผนภาพความคิด
๓. ครูสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติกิจกรรมและบันทึกผล

บทบาทนักเรียน

๑. นักเรียนฟังคำชี้แจงการทำใบงานที่ ๒ เรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคอีสาน
๒. นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมใบงานที่ ๒ เรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคอีสาน

ของฝากจากครูให้หนูคนเก่ง

ตอนที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ถูกต้อง

และทำเครื่องหมาย ✕ หน้าข้อความที่ผิด

..... ✕ ๑. เพลงพื้นบ้านภาคอีสาน ประกอบด้วย เพลงพื้นบ้านกลุ่ม
วัฒนธรรมไทย - ลาว, ไทย - เขมร และไทย - ส่วย

ของฝากจากครูให้หนูคนเก่ง

- ๑. เพลงพื้นบ้านภาคอีสาน ประกอบด้วย เพลงพื้นบ้านกลุ่มวัฒนธรรม
ไทย - ลาว, ไทย - เขมร และไทย - ส่วย
- ๒. เพลงแห่นางแมวจัดอยู่ในเพลงหมอลำ
- ๓. เพลงเซิ้งแห่นางแมวใช้ในพิธีกรรมขอฝน
- ๔. เพลงพื้นบ้านของกลุ่มวัฒนธรรมไทย - ลาว มี ๒ ประเภท คือ
หมอลำและลำตัด
- ๕. ทำนองลำ เรียกตามภาษาถิ่นว่า “ลาย”

ของฝากจากครูให้หนูคนเก่ง

ตอนที่ ๒

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

นักเรียนจะมีวิธีการอนุรักษ์เพลงพื้นบ้านอีสานอย่างไร (เขียนอธิบายเป็นข้อ)

สรุป บทเรียน

เฉลยใบงานที่ ๒ เรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคอีสาน

ตอนที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ถูกต้อง
และทำเครื่องหมาย ✕ หน้าข้อความที่ผิด

..... ✕ ๑. เพลงพื้นบ้านภาคอีสาน ประกอบด้วย เพลงพื้นบ้านกลุ่ม
วัฒนธรรมไทย - ลาว, ไทย - เขมร และไทย - ส่วย

เฉลยใบงานที่ ๒ เรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคอีสาน

- ❌ ๑. เพลงพื้นบ้านภาคอีสาน ประกอบด้วย เพลงพื้นบ้านกลุ่มวัฒนธรรม
ไทย - ลาว, ไทย - เขมร และไทย - ส่วย
- ❌ ๒. เพลงแห่นางแมวจัดอยู่ในเพลงหมอลำ
- ✅ ๓. เพลงเซิ้งแห่นางแมวใช้ในพิธีกรรมขอฝน
- ❌ ๔. เพลงพื้นบ้านของกลุ่มวัฒนธรรมไทย - ลาว มี ๒ ประเภท คือ
หมอลำและลำตัด
- ✅ ๕. ทำนองลำ เรียกตามภาษาถิ่นว่า “ลาย”

เฉลยใบงานที่ ๒ เรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคอีสาน

ตอนที่ ๒

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

นักเรียนจะมีวิธีการอนุรักษ์เพลงพื้นบ้านอีสานอย่างไร (เขียนอธิบายเป็นข้อ)

๑. ฟังและเผยแพร่ โดยพยายามหมั่นรับฟังบ่อย ๆ เพื่อให้เกิดความซาบซึ้ง

๒. หาแนวร่วมจากคนวัยเดียวกัน หรือผู้ที่มีแนวคิดเดียวกัน พร้อมทั้งจะร่วม

กิจกรรมอนุรักษ์

๓. จัดประกวดร้องเพลงกับสมาชิกในโรงเรียน

สิ่งที่โรงเรียนปลายทางต้องเตรียม

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th

๑. ใบความรู้ที่ ๔

เรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคกลาง

๒. ใบงานที่ ๗

เรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคกลาง

บทเรียนครั้งต่อไป

“เพลงพื้นบ้านภาคกลาง”

รายวิชาภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

